

ශ්‍රී ලංකාව: නිවර්දි මාවත තෝරා ගත යුතුයි

වින්දිතයින්ට යුක්තිය සත්‍යය සහ හානිපූර්ණය ලබා දෙන සාධනීය යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවීම

ඇමිනස්ටි ජාත්‍යන්තරය ලොව පුරා සියලු දෙන සමානව මානව හිමිකම් භුක්ති විඳීම උදෙසා මිලියන 7ක් ජනතාව උද්ඝෝෂණය යේ යෙදෙන ගෝලීය මහජන ව්‍යාපාරයකි.

අපගේ දැක්ම වන්නේ විශ්වීය මානව හිමිකම් ප්‍රඥප්තියේ හා අනෙකුත් මානව හිමිකම් සම්මතයන් ගේ අන්තර්ගත කර ඇති සියලු අයිතීන් සෑම පුද්ගලයෙකුම සපුරා භුක්ති විඳීමයි.

අප සියලු රජයන්ගෙන්, දේශපාලන දෘෂ්ඨීන්ගෙන් ආර්ථික අභිලාෂයන්ගෙන් හෝ ආගම් වෙතින් වියුක්ත, අපගේ සාමාජිකයින් හා මහජන ප්‍රදානයන් ගෙන් අරමුදල් සැපයෙන ස්වාධීන ආයතනයකි.

© ඇමිනස්ටි ජාත්‍යන්තරය 2016
පැහැදිලිව සටහන් කර නොමැත්තේ නම් මෙම ලේඛනයේ අන්තර්ගත කරුණු ක්‍රියේටිව් කොමන්ස් (පොදු නිර්මාණශීලී) යටතේ ලියාපදිංචිය ලබා ඇත.
(ආරෝපිත, වාණිජ්‍ය නොවෙන, ආංශික නොවෙන, අන්තර්ජාතික 4.0)
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>
වැඩිදුර විස්තර සඳහා කරුණාකර අපගේ වෙබ් අඩවියේ අවසර ලබා ගැනීම ගැන වෙබ් පිටුවට පිවිසෙන්න: www.amnesty.org
ඇමිනස්ටි ජාත්‍යන්තරය නොවෙන අන් අයෙකුගේ ආරෝපිත නිර්මාණ අයිතිය සඳහා ක්‍රියේටිව් කොමන්ස් ලියාපදිංචිය බලපාන්නේ නැත.
2016 මුල් වරට මුද්‍රාපිතයි
සීමිත ඇමිනස්ටි ජාත්‍යන්තරය.
පීටර් බෙනන්සන් හවුස්, 1 ස්ටන් ස්ට්‍රීට්
ලන්ඩන් WC1X 0DW, UK

සුවිස: ASA 37/4456/2016
මුල් බස : ඉංග්‍රීසි
amnesty.org

1 සාරාංශය:

2015 ඔක්තෝබර් මස එක්සත් ජාතීන් ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය විසින් 30/1 දරන යෝජනාවට ශ්‍රී ලංකාව සම අනුග්‍රහය දක්වමින් බලධාරීන් අවසානයේ දී දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගොඩ නැගී ඇති මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයන් සම්බන්ධ වැරදි වලට දඬුවම් නොකර සිටීමේ දුෂ්ඨ වක්‍රය අවසාන කිරීමට කාලය එළඹ ඇතැයි පිළි ගැනීමකි. මේ සම්බන්ධයෙන් වෙනසක් කිරීමේ දැඩි බලාපොරොත්තු සහිතව ජාත්‍යන්තර නීතීය අනුව අතීත වැරදි වලට විභාග කිරීම, ශ්‍රී ලංකියන් විසින් අත් විඳින ලද වේදනාවන් සමනය කරනු පිණිස සත්‍ය ගවේෂණය කිරීම, එවැනි සිදුවීම් නැවත සිදු නොවීම සහතික කරන ප්‍රතිසංස්කරණයන් ඇති කිරීම වැනි කාරණා ඇතුළත් න්‍යාය පත්‍රයක් රජය පිළි ගෙන තිබේ. මෙම කාර්යභාරය භාර ගැනීමේ වැදගත්කම අතීතයෝක්තියෙන් දැක්විය නොහැක. ඇමිනස්ටි ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානය වසර හතළික් පමණ තිස්සේ ශ්‍රී ලංකාව මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයන් පිළිබඳව නියාමනය කරමින් වාර්තා කරයි. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ සාහසික දේශපාලන කැරලි හා ආන්ඩුවේ හමුදාව හා එල් ටී ටී ඊ සංවිධානය සමග දිග්ගැස්සුන යුද්ධයක් ඇති වීම, මෙන්ම ඇතැම් විට රජය විසින් මෙම අභියෝග වලට ඉතාමත් කෲර ලෙස ප්‍රතිචාර දැක්වීම දක්නට ලැබුණි. මෙම ක්‍රියාදාමය තුළ අපගේ අවධානය යොමු වූයේ මහජන ආරක්ෂාවේ නාමයෙන් සිදු වූ වැරදිකරුවන්ට දඬුවම් නොදීමේ රාජ්‍ය පිළිවෙත කෙරෙහිය.¹

පසුගිය කාලය තුළ මෙකී මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සම්බන්ධයෙන් වගකීම බාර ගැනීම, සිදු වූ වැරදි සම්බන්ධයෙන් විමර්ශනය කිරීම මෙන්ම අධිවෝදනා බාර දීම හෝ වින්දිතයින් වෙනුවෙන් එළඳයි සහන සැලසීමක් සිදු නොවීය. තවද මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින් හා ජනමාධ්‍ය වෙත නොකඩවාම එල්ල කරන ලද පෙරලා පහර දීම් යන කාරණා මත ශ්‍රී ලංකාව විසින් ද පිළි ගෙන ඇති ජාත්‍යන්තර නීතීයට අනුව, සිදු වූයේ යැයි කියන යුද්ධ අපරාධ ඇතුළු අනෙකුත් වෝදනා විමර්ශනය කිරීමට අන්තර් ජාතික නීතීය යටතේ පවත්වනු ලබන ජාත්‍යන්තර පරීක්ෂණයක අවශ්‍යතාවය ඇමිනස්ටි ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානය ඇතුළු ජගත් මානව හිමිකම් සංවිධාන කලක සිට පෙන්වා දෙන ලදී. 2014 මාර්තු මාසයේ දී එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය විසින් ඉදිරිපත් ව ඇති වෝදනා සම්බන්ධයෙන් විමර්ශනය කිරීමටත් පෙරලා එවැනි මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයන් සිදු නොවන තැනට කටයුතු කිරීමටත් ක්‍රියා කරන ලෙසට මානව හිමිකම් මහ කොමසාරිස්වරයා ගෙන් ඉල්ලා සිටියේය.²

2015 ජනවාරි මස ඇති වූ ආණ්ඩු වෙනස් වීමට සමගාමීව එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවිධානය හා විවෘතව කටයුතු කිරීම ආරම්භ වීම එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවිධානය ඇතුළු ජගත් ප්‍රජාව සමඟ ඉදිරියට ගමන් කිරීමක් සනිටුහන් කිරීමක් වූයේය. මෙම සහසම්බන්ධතාවය මගින් වාර්ගික සංහිදියාව ගොඩ නැගීම, මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය කොට ආරක්ෂා කිරීම පිණිස

¹ 1971 හා යළිත් 1989-1990 කාල වකවානුවේදී ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ විසින් දියත් කරන ලද කැරලි එකල පැවති ආණ්ඩු විසින් ඉතාමත් නිර්දය ලෙස මර්දනය කරන ලද්දේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දහස් ගණනක් මිය ගිය අතර තවත් 30,000-60,000 අතර ඇස්තමේන්තු ගත සංඛ්‍යාවක් බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කරන ලද්දේය. තවත් දහස් ගණනක් රඳවා තැබූ අතර ඔවුන් ගේ බොහෝ දෙනෙක් විවිධ වධහිංසා වලට භාජනය වූයේය. 1983 ජූලි මස සිට 2009 මැයි මාසය දක්වා ද්‍රවිඩ ඊළාම් විමුක්ති කොටි සංවිධානය හා ආණ්ඩුවේ හමුදා අතර ඇති වූ ආයුධ සන්නද්ධ ගැටුමේ දීත් දෙපාර්ශවය විසින් ම සිවිල් වැසියන් ඝාතනය කිරීම, සිවිල් වැසියන් විශේෂයෙන්ම ජාතිකත්වය හා උපන් ස්ථානය මත බලහත්කාරයෙන් රඳවා තබා ගැනීම, වධහිංසා පැමිණවීම, බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම හා නඩු විභාගයකින් තොර ඝාතන නිසා දෙපාර්ශවය විසින්ම ජාත්‍යන්තර නීතියට මෙන්ම මානව සංහතිසයට එරෙහිව ද අපරාධ සිදු කරන ලද්දේ යැයි දෙපාර්ශවයටම වෝදනා එල්ල කරනු ලැබේ.

² මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ යෝජනාව 30/1: 'ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය වගවීම හා සංහිදියාව' A/HRC/RES/30/1- 14/10/2015

අත්‍යාවශ්‍ය ආයතනයන් හි ස්වාධීනත්වය යළි පිහිටුවීම හා බිඳ වැටුණ ජාත්‍යයන්තර සම්බන්ධතා යළි ස්ථාපිත කිරීම අපේක්ෂිතය³.

30/1 යෝජනාවත් සමඟම ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවිධානයත් සමඟ මෙරට අතීත සිදුවීම් පිළිබඳව පුළුල් ලෙස කටයුතු කිරීමේ වගකීමෙන් බැඳී. මීට පහත සඳහන් කරුණු ඇතුළත්ය.

- 1- මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම හා අවහාරිතය පිළිබඳ වෝදනා මෙන්ම අන්තර් ජාතික නීතිය යටතේ ගැනෙන අපරාධ විමර්ශනය කිරීම පිණිස (එක්සත් ජාතීන් ගේ) විශේෂ නියෝජිතයෙකු සහිත අධිකරණ යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවීම
- 2- සත්‍යය යුක්තිය හා සංහිදියාව පිණිස කොමිෂන් සභාවක් පත් කිරීම
- 3- අතුරුදහන් වූවන් ගේ කාර්යාලයක් පිහිටුවීම
- 4- හානිපූරණය පිණිස කාර්යාලයක් පිහිටුවීම⁴

ඇමිනස්ටි ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානය මෙම කැපවීම ඉතාමත් අගය කරන්නේ මෙම අංග අනාගත ශ්‍රී ලංකියාත් ගේ මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම ශක්තිමත් කිරීමට පමණක් නොව වරදින් නිදහස් ව සිටීම ඇතුළු අතීතයේ සිදු වූ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයන් සඳහා යුක්තිය ඉටු කිරීමට ද ඒවා ඉවහල් වන බැවිනි.

එක්සත් ජාතීන් ගේ 30/1 යෝජනාව සම්මත වී වසරක් ගෙවී ගොස් ඇති අතර ශ්‍රී ලංකා රජය යුක්තිය, සත්‍ය ගවේෂණය, හානිපූරණය හා යළි මෙවැනි සිදුවීම් සිදු නොවන තැනට වග බලා ගැනීම පිණිස යම් කැප වීමක් පෙන්වයි. සංහිදියාව ගොඩ නැගීම සඳහා ප්‍රවීචාරණ ක්‍රියාවලියක් ආරම්භ කිරීම, සියළු තැනැත්තන් බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් විමෙන් ආරක්ෂා කරන විශ්ව සම්මුතියට අත්සන් කිරීම, අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ සොයා බලන කොමිසන් සභාව සඳහා වූ කාර්යාලයක් පිහිටුවීම යන කාරණා සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව යම් ප්‍රගතියක් ලබා තිබේ.

කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලංකා සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් හා වින්දිතයින් මානව හිමිකම් කේෂත්‍රයේ සිදුවන ප්‍රගතිය සම්බන්ධයෙන් සැහිමකට පත් නොවේ. ඊට හේතුව ඇතැම් ක්‍රියා මාර්ගයන් හි විනිවිද භාවයක් නොමැති වීම, ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන වෙන් නොකිරීම සහ මහජනයා අතර මෙම ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් ඒකමතිකභාවයක් නොවීම ලෙස ෂලකනු ලැබේ.

මෙම සංකීර්ණ වාර්තාව ඇමිනස්ටි ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානයේ විශ්ලේෂණාත්මක නිර්දේශ අඩංගු වන අතර, එමඟින් යුක්තිය, සත්‍යය හා හානිපූරණය සහතික කරන සාධනීය යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවීමට ඉවහල් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරයි. මෙම වාර්තාව කොටස් පහකින් යුක්තය. පළමුවන කොටසට ඉහත කී යාන්ත්‍රණයන් සතර පිහිටුවීමේ දී පාදක කර ගත හැකි මූලධර්ම දහයක් හඳුන්වා දෙයි. ඉතිරි කොටස් හතර වෙන් වෙන් වශයෙන් ඒ ඒ යාන්ත්‍රණය සඳහා මෙම මූලධර්ම ඉවහල් වන ආකාරය පෙන්වා දෙයි.

ක්‍රමවේදය:

මෙම වාර්තාව පිළියෙළ කිරීමේ දී දශක ගණනාවකට පසු ඇමිනස්ටි ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානයට ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි අතර එම සංචාරයේ දී රාජ්‍ය නිලධාරීන් ගණනාවක් මුණ ගැසීම මෙම වාර්තාව පිළියෙළ කිරීමේ දී මහඟු අනුබලයක් විය.⁵ මෙම සාකච්ඡා වල මූලික අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් වගවීම පිළිබඳ කැප වීම සාකච්ඡා කිරීමයි.

³ 2015 ජනවාරි මස පැවති ජනාධිපතිවරණයේ දී මහින්ද රාජපක්ෂ පරාජය කොට මෙහිපාල සිරිසේන ජනාධිපති ධුරයට පත් විය

⁴ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ යෝජනාව 30/1: 'ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය වගවීම හා සංහිදියාව' A/HRC/RES/30/1- 14/10/2015

⁵ අන්තර් කාලපරිච්ඡේදයේ දී ඇමිනස්ටි ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානය ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ක්‍රියාධරයින් හා වින්දිතයින් සමඟ ඉතා කිට්ටු සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ තත්වය පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් ඇති කර ගැනීමට සමත් වූයේය

ඇමිණස්ථ ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානයේ නියෝජිතයින් 2015 දෙසැම්බර් හා 2016 මාර්තු යන මාස වල ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරය කළ අතර එම සංචාර වලදී රාජ්‍ය නිලධාරීන් මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය හා වරදින් නිදොස් ව සිටින තැනැත්තන් අධිකරණය හමුවට ගෙන ඒමට රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට උපකාරීවන උපදේශකයින් නීති කේෂත්‍රයේ නියෝජිතයින් සිවිල් සමාජ සංවිධාන නියෝජිතයින් මානව හිමිකම් වින්දිතයින් සමඟ ද තොරතුරු හුවමාරු කර ගන්නා ලදී. මෙම හමුවීම් කොළඹ මඩකලපුව මන්නාරම මුලතිව් පුත්තලම වවුනියාව යන නගර වලදී පවත්වනු ලැබීය.

අපගේ නියෝජිතයින් රැස්වීම් හැටක් පමණ පැවැත් වූ අතර ඊට යුක්තිය සත්‍යය හානිපුරණය හා යළි මෙවැන්නක් සිදුනොවන බවට වගබලා ගන්නා පුද්ගලයින් මෙන්ම කන්ඩායම් ද ඇතුළත් විය.

මෙම සංක්ෂිප්ත වාර්තා 2016 ජූනි මස ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිදියා යාන්ත්‍රණය පිලිබඳ පිහිටුවන ලද උපදේශාත්මක කාර්ය සාධක කමිටුවට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව පදනම් කොට ගෙන පිළියෙළ කරන ලදී.

උරුමිනස්ටි ජාත්‍යන්තරය මානව
ශිෂිකම් සඳහා වන ගෝලීය මහජන
ව්‍යාපාරයකි.

ඔක් පුද්ගලයෙකුට අසාධාරණයක් සිදු
වන විට, එය අප සියලු දෙනාටම
බලපාන ගැටළුවකි.

CONTACT US

info@amnesty.org

+44 (0)20 7413 5500

JOIN THE CONVERSATION

www.facebook.com/AmnestyGlobal

[@AmnestyOnline](https://twitter.com/AmnestyOnline)

ශ්‍රී ලංකාව: නිවර්දි මාවත තෝරා ගත යුතුයි

වින්දිතයින්ට යුක්තිය සත්‍යය සහ හානිපූරණය ලබා දෙන සාධනීය යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවීම

ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සලයේ 30/1 සම්මුතිය ට 2015 ඔක්තෝබර් මස සම අනුග්‍රහය දැක්වූවිට, අවසානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකාරීන් දිගු කාලීනව පැවති ප්‍රචණ්ඩත්වය හා මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීමට පැවති මුක්තිය හඳුනාගත් බව පෙනී ගියේය. ශ්‍රී ලංකාවේ රජය ජාත්‍යන්තර නීතිය උල්ලංඝනය කරමින් කෙරුණු අතීත අපරාධ කෙරේ යුක්තිය ප්‍රදානය කිරීම, හිංසනයට මුහුණ දුන් අයට සත්‍යය හා හානි පූරණය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ජනයාට සිදුවූ හානීන් සඳහා පිළියම් කිරීම හා පුනරාවර්තනය වැළැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ කිරීම ඇතුළත් උන්නතිකාමී න්‍යාය පත්‍රයකට අනුව වෙනස් වීමේ ක්‍රියාවලියකට කැප වී සිටී.

වසරකට පසුව ද රජය යුක්තිය ප්‍රදානය, සත්‍යය, හානිපූරණය, හා පුනරාවර්තනය නොවීම ගැන සහතික වීමට කැපවී සිටී. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් හා වින්දිතයන් විසින් ප්‍රගතියේ වේගය, සමහර ක්‍රියාවලීන් ගේ විනිවිදභාවය, එම ක්‍රියාවලියේ මුල් අදියරයන්ගේ උපදේශනයන් සඳහා සම්පත් හිඟවීම, සියලු මැදිහත් වීම් වල සංගත විවෘත ප්‍රවේශයක් නොවීම පිළිබඳව වලංගු තැවුලක් ප්‍රකාශ කර සිටිති.

මේ සාරාංශය වින්දිතයන් කෙරේ යුක්තිය තහවුරු කිරීමට එලදායී යාන්ත්‍රණ තහවුරු කිරීම, සත්‍යය හා හානිපූරණය (පුනරාවර්තනය නොවීම පිළිබඳ සහතික වීම ඇතුළත්) සඳහා ඇමිනස්ටි ජාත්‍යන්තරයේ නිර්දේශ ඇතුළත්ය. ඇමිනස්ටි ජාත්‍යන්තරය එම වතුර්විධ යාන්ත්‍රණයන් සැලසුම් කිරීම හා දියත් කිරීමේ දී යොදාගත යුතු මූලධර්ම දහයක් සංකෛෂ්ප කර ඇත. එම මූලධර්මයන් ඉන් පසුව යෝජිත අධිකරණ යාන්ත්‍රණ, සත්‍යය, යුක්තිය, ප්‍රතිසංධානය හා පුනරාවර්තනය නොවීම පිළිබඳ කොමිසම, අතුරුදහන් වුවත් පිළිබඳ කාර්යාලය හා හානිපූරණය සඳහා වන කාර්යාලය විසින් යොදාගනු ඇත.

